

EFEKTYWNE PRAWO W EFEKTYWNYM PAŃSTWIE

Wpływ Europejskiej Sieci Sądowej na powstanie dobrych praktyk skierowanych do prawników europejskich

Autor opracowania:

Dr Edyta Krzysztofik

Ministerstwo
Sprawiedliwości

FUNDACJA
INSTYTUT PRAWA
USTROJOWEGO

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego Dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

Opracowanie przygotowane w ramach projektu:
Efektywne prawo w efektywnym państwie. Uwarunkowania lokalne w kontekście globalnym, wobec wyzwań XXI w. w walce z przestępczością.

**FUNDACJA
INSTYTUT
PRAWA
USTROJOWEGO**

www.ipu.org.pl
<https://efektywne-prawo.org.pl/>

<https://www.facebook.com/fundacjaipu>

fundacja@ipu.org.pl

Ministerstwo
Sprawiedliwości

FUNDACJA
INSTYTUT PRAWA
USTROJOWEGO

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego Dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

Spis treści

Uwagi ogólne	4
1. Skład EJN i sposób powoływania punktów kontaktowych	8
2. Sposób działania EJN.....	10
3. Narzędzia telekomunikacyjne EJN	12
4. Rlacje między EJN a Eurojust.....	14
Wnioski	16
Bibliografia.....	17

Uwagi ogólne

Europejska Sieć Sądowa w sprawach karnych jest jednym z instrumentów przyjętych w ramach współpracy państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) w obszarze prawa karnego włączonej do traktatów założycielskich dopiero do Traktatu z Maastricht¹. W literaturze przedmiotu występuje pogląd, że już wcześniej prawo wspólnotowe wnikało w ten obszar. Wskazywane są trzy grupy orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości, gdzie potwierdzał wzajemne zależności między prawem wspólnotowym i karnym². Pierwsza, w której podkreślał on, iż stosowanie krajowego prawa karnego nie może prowadzić do nieproporcjonalnego ograniczenia praw traktatowych³. Druga grupa wyroków wskazuje na potrzebę wykorzystywania krajowego prawa karnego do zapewnienia efektywności prawa wspólnotowego⁴. Ostatnia zaś dotyczy spraw, w których TS podkreślił potrzebę zapewnienia jednostce gwarancji w zakresie stosowania krajowego prawa karnego^{5,6}. Jednakże dopiero przywołany powyżej traktat ustanowił trójfilarową strukturę UE w wymiar sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, który następnie na Traktatu z Amsterdamu objął swoim zakresem współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych. Utworzono wówczas przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zapewniony zostanie obywatelom wysoki poziom ochrony realizowany dwupłaszczyznowo poprzez harmonizację prawa karnego w zakresie przestępstw takich jak: przestępczość zorganizowana, terroryzm i nielegalny handel narkotykami oraz współpracę sądową⁷. Ta ostatnia obejmowała przede wszystkim: ułatwianie i przyspieszanie współpracy ministerstw i organów sądowych w zakresie procedury sądowej i wykonywania orzeczeń, w tym za pośrednictwem Eurojustu; ułatwianie ekstradycji między państwami członkowskimi; zapobieganie sporom o jurysdykcję; oraz stopniowe przyjmowanie

¹ Traktat o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 191, 29.7.1992, p. 1–112.

² A. Grzelak, komentarz do art. 83 TFUE, [w:] A. Wróbel (red.), Komentarz do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, T I, Warszawa 2012, s. 1223.

³ Np. Wyrok TS z dnia 11.11.1981r., w sprawie C 203/80 Casati, ECLI:EU:C:1981:261; Wyrok TS z dnia 19.01.1999r., w sprawie C 348/96 Calfa, ECLI:EU:C:1999:6.

⁴ Np. Wyrok TS z dnia 2.02.1977 r., w sprawie C 50/76 Amsterdam Bulb, ECLI:EU:C:1977:13.

⁵ Np. Wyrok TS z dnia 16.06.2005 r., w sprawie C 105/03 Pupino, ECLI:EU:C:2005:386.

⁶ A. Grzelak, dz. cyt., s. 1224.

⁷ Art. 30 i art. 31 Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 340, 10.11.1997, p. 145–17.,

środków ustanawiających minimalne normy dotyczące znamion przestępstw i kar w dziedzinach przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i nielegalnego handlu narkotykami⁸.

Kolejne zmiany nastąpiły na mocy Traktatu z Nicei, który określił zasady wzmocnionej współpracy oraz stworzył podstawy traktatowe do powołania Eurojustu (Agencja Unii ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych). Należy jednak podkreślić, że agencja ta powołana została w wcześniej na mocy 2002/187/WSiSW⁹ i formalnie zaczęła funkcjonować od 2003 r.¹⁰ Obecnie podstawą prawną funkcjonowania agencji jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylenia decyzji Rady 2002/187/WSiSW, Dz.U. 2018 L 295. Podstawowym zadaniem agencji jest wspieranie i wzmacnianie koordynacji i współpracy między właściwymi organami krajowymi w zakresie poważnych przestępstw o charakterze transgranicznym¹¹.

Ostatni Traktat reformujący dokonał bardzo ważnej zmiany, która bezpośrednio wpłynęła na sposób realizacji powyżej wskazanych celów. Po pierwsze zniesienie struktury filarowej spowodowało objęcie dotychczasowego trzeciego filaru procedurami decyzyjnymi i tożsamość instrumentów prawnych, jak przy współpracy gospodarczej. Obok wskazanych zmian ustrojowych Traktat z Lizbony wpłynął na rozpoczęcie procesu instytucjonalizacji współpracy wymiarów sądowych. Zasadniczym kierunkiem kooperacji pozostawała zasada wzajemnego uznawania, gdzie głównymi uczestnikami były organy sądowe państw członkowskich, ale równolegle tworzono formy zinstytucjonalizowane, które dostarczały nowych narzędzi współpracy oraz bardziej zaawansowanych kanałów komunikacji, w postaci organów, sieci lub zorganizowanego szkolenia¹². W tym miejscu należy wskazać trzy

⁸ T. Ostropolski, Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, w: J. Barcz, Współpraca sądowa w sprawach cywilnych, karnych i współpraca policyjna, System prawa Unii Europejskiej, T. 8, Warszawa 2021, s. 255.

⁹ Decyzja Rady z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, (Dz. Urz UE 2002, L 63)

¹⁰ Choć już w 2000 r. działała tzw. Pro_Eurojust.

¹¹ Szerzej na temat Eurojust patrz np.: A. Grzelak, Eurojust i jego miejsce w europejskiej współpracy sądowej, PiP 2003, z. 5, s. 76 inst., A. Parol, Współpraca agencji siłowych Unii Europejskiej w obszarze działań operacyjnych, https://efektywne-prawo.org.pl/wp-content/uploads/2022/02/Wspolpraca_agencji_silowych_Unii_Europejskiej_w_obszarze_dzialan_operacyjnych_dr_A.Parol_E.pdf (dostęp z dnia 20.11.2023),

¹² T. Ostropolski, dz. cyt., s. 395.

podstawowe podmioty: Eurojust¹³ (a dokładnie jego reforma), Prokuratura Europejska¹⁴ oraz system sieci wsparcia Eurojust obejmujące: Europejska Sieć Sądowa (EJN), Forum Konsultacyjne, Sieć JIT (National Experts on Joint Investigation Teams), Sieć ds. ludobójstwa (The European Network for investigation and prosecution of genocide, crimes against humanity and war crimes), The European Judicial Cybercrime Network (EJCN) oraz Grupa fokusowa ds. przemytu migrantów (Focus Group on Migrant Smuggling)¹⁵.

Przedmiotem niniejszej ekspertyzy jest jedna ze wskazanych powyżej form – Europejska Sieć Sądowa w sprawach karnych (EJN)¹⁶.

Pierwsze inicjatywy powołania Europejskiej Sieci Sądowej w sprawach karnych pojawiły się w kontekście spotkania Rady Europejskiej z 17 czerwca 1997 r. i wniosków zawartych w Konkluzji Urzędu. Zaowocowały one przyjęciem przez Radę 29 czerwca 1998 r. wspólnego działania¹⁷, w którym podkreślono potrzebę powołania nowej formy współpracy między sądami państw członkowskich, która skierowana byłaby głównie na sądową współpracę w zakresie zwalczania poważnych przestępstw, często dokonywanych przez obecne, w większości przypadków transnarodowe, organizacje. Założono wówczas, że jest to możliwe poprzez ustanowienie środków strukturalnych na poziomie Unii Europejskiej umożliwiających bezpośrednie kontakty między organami sądowymi i innymi władzami odpowiedzialnymi za współpracę sądową i działalność sądową, wymierzoną przeciwko poważnej przestępczości w obrębie Państw Członkowskich. Wskazana regulacja zastąpiona została następnie przez Decyzję Rady przyjętą w 2008 r.¹⁸. Zgodnie z brzmieniem art. 1 rozwiązania przyjęte we wskazanym akcie stanowią podstawę działania EJN powołanym na mocy wspólnego działania,

¹³ Szerzej na temat Eurojust patrz np.: A. Grzelak, Eurojust i jego miejsce w europejskiej współpracy sądowej, PiP 2003, z. 5, s. 76 inst., A. Parol, Współpraca agencji siłowych Unii Europejskiej w obszarze działań operacyjnych, https://efektywne-prawo.org.pl/wp-content/uploads/2022/02/Wspolpraca_agencji_silowych_Unii_Europejskiej_w_obszarze_dzialan_operacyjnych_h_dr_A.Parol_E.pdf (dostęp z dnia 20.11.2023), .

¹⁴ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej, (Dz.Urz. UE 2017 L 283).

¹⁵ <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks> (dostęp z dnia 20.11.2023).

¹⁶ Należy jednak podkreślić, że stopniowo powołano również Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych. Szerzej patrz: https://e-justice.europa.eu/431/PL/about_the_network (dostęp z dnia 2.12.2023 r.).

¹⁷ Wspólne działanie przyjęte przez Radę na mocy art. K3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie utworzenie Europejskiej Sieci Sądowej, 98/428/WSiSW, Dz.U.UE L z dnia 7 lipca 1998 r.

¹⁸ Decyzja Rady 2008/976/WSiSW przyjęta 16 grudnia 2008 r. w sprawie Europejskiej Sieci Sądowej, Dz. Urz. UE 2008 L 348. (dalej decyzja 2008/976/WSiSW).

a więc przyjęta decyzji doprecyzowuje dotychczasową formę współpracy między sądami państw członkowskich.

„Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego Dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”

1. Skład EJN i sposób powoływania punktów kontaktowych

W Skład EJN tworzą „centralne organy odpowiedzialne za międzynarodową współpracę sądową oraz organy sądowe lub inne właściwe organy, którym powierzono szczególne obowiązki w ramach współpracy międzynarodowej”¹⁹ przy zachowaniu obowiązujących w danym państwie przepisów konstytucyjnych, tradycji prawnej i jego wewnętrznej struktury. Powołują one co najmniej jeden punkt kontaktowy przy zapewnieniu skutecznego działania sieci w całym państwie. Następnie wybierani są korespondent krajowy i korespondent techniczny. Pierwszy odpowiada za stałą współpracę między punktami kontaktowymi oraz wewnętrzną organizacją sieci. Jest główną osobą odpowiadającą za kontakty z sekretariatem EJN oraz wydaje opinie w sprawie wyznaczenia nowych punktów kontaktowych²⁰. Korespondent techniczny (którym może być również korespondent krajowy) odpowiada za dostarczanie oraz aktualizowanie informacji dotyczących jego państwa powołania²¹. Należy podkreślić, że państwa członkowskie dokonują stosownych wyborów przy uwzględnieniu potrzeby zapewnienia znajomości przez punkty kontaktowe znajomości co najmniej jednego języka urzędowego UE (obok języka państwa pochodzenia). Jak zaznaczono powyżej to państwa członkowskie kierując się własnymi standardami wyznacza właściwe podmioty w ramach EJN. W większości z nich centralnym punktem jest Ministerstwo Sprawiedliwości, które odpowiada za prawidłowy przepływ wniosków. Jednakże jego stopień zaangażowania może być różny. Należy również podkreślić, że obok krajowych punktów kontaktowych, które reprezentują bezpośrednio sądy i resorty sprawiedliwości, w każdym z państw członkowskich rolę taką pełnią również prokuratorzy. Wyjątek stanowi Austria, Luksemburg i Holandia, gdzie powołani zostali do tego zadania sędziowie śledczy. Podobnie Irlandia funkcję tę przypisała oficerowi policji. Rozwiązania przyjęte na poziomie państw członkowskich wskazują, że punkty kontaktowe powoływane są na poziomie okręgów sądów apelacyjnych (Francja, Włochy Niemcy, Grecja) lub podlegają bezpośrednio urzędowi Prokuratora Generalnego (Dania, Finlandia, Luksemburg, Portugalia, Szwecja). We Włoszech przyjęto jeszcze inne rozwiązanie i organ ten związany jest z Krajową Dyрекcją Antymafijną zaś w Hiszpanii z Generalną Radą Sądownictwa. Punkty kontaktowe mogą być również

¹⁹ Art. 2 ust. 1 Decyzji 2008/976/WSiSW.

²⁰ art. 4 ust. 4 Decyzji 2008/976/WSiSW.

²¹ Art. 4 ust. 5 Decyzji 2008/976/WSiSW.

powołane w ramach uprawnień śledczych policji (Dania, Finlandia)²². W Polsce Europejską Sieć Sądową tworzy aktualnie 16 punktów kontaktowych, w tym trzy w Prokuraturze Krajowej, dwa w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz po jednym na poziomie prokuratur regionalnych lub okręgowych. Krajowy korespondent sieci jest umiejscowiony w Biurze Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Krajowej, natomiast krajowy korespondent do spraw narzędzi technicznych – w Biurze Informatyzacji i Analiz Prokuratury Krajowej. Wszystkie polskie punkty kontaktowe obsługują zarówno prokuratury, jak i sądy. Raz do roku odbywają się ich spotkania krajowe, w trakcie których dyskutowane są aktualne tematy i problemy we współpracy międzynarodowej²³.

²² A. Tosik, Europejska Sieć Sądowa jako element unijnej współpracy sądowej w sprawach karnych, Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego 2009, T. 25, nr 3165, s. 194 – 195.

²³ <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/europejska-siec-sadowa> (dostęp z dnia 20.11.2023).

2. Sposób działania EJN

Zgodnie z postanowieniami decyzji 2008/976/SWiWS sposób działania EJN opiera się na trzech formach²⁴.

Pierwsza to ułatwienia nawiązywania relacji między krajowymi punktami kontaktowymi. Konsekwentnie punkty kontaktowe zobowiązane są do ułatwiania współpracy sądowej pomiędzy państwami członkowskimi zwłaszcza w obszarze poważnej przestępczości. Tym samym koordynują współpracę na dwóch płaszczyznach: krajowym - punkt kontaktowy i lokalne organy sądowe i inne właściwe organy w państwie i ponadpaństwowym- punkty kontaktowe i lokalne organy sądowe, jak również właściwe organy, ale innych państw członkowskich²⁵.

Druga forma to organizowanie określonych posiedzeń przedstawicieli państw członkowskich. Pierwszy rodzaj spotkań to plenarne posiedzenia EJN, w których uczestniczą co najmniej trzy punkty kontaktowe z każdego państwa. Celem wskazanych spotkań jest wzajemne poznanie się i wymiana doświadczeń, szczególnie co do działania sieci oraz dyskusja na temat praktycznych i prawnych problemów, jakie państwa członkowskie napotykać we współpracy sądowej, szczególnie pod względem wdrażania środków przyjętych przez Unię Europejską. Wnioski powstałe w trakcie spotkań przekazywane są następnie do Rady i Komisji jako przyczynek do dyskusji na poziomie tych instytucji w zakresie ewentualnych zmian legislacyjnych wraz z praktycznymi usprawnieniami w dziedzinie międzynarodowej współpracy sądowej. Ten typ spotkań organizowany jest przynajmniej trzy razy (w tym raz roku może odbyć się w siedzibie Rady w Brukseli lub siedzibie Eurojustu w Hadze). W przypadku takich posiedzeń zaprasza się po dwa punkty kontaktowe z każdego państwa. Ponadto możliwa jest organizacja spotkań w państwach członkowskich. Ich celem jest poznanie punktów kontaktowych z organami państwa innymi niż punkty kontaktowe w tym te, które odpowiadają za współpracę międzynarodową lub zwalczanie poważnej przestępczości²⁶.

Osobną formą spotkań są spotkania korespondentów krajowych i technicznych. Odbywają się one indywidualnie dla każdej z kategorii korespondentów okresowo co najmniej

²⁴ Art. 3 Decyzji 2008/976/WSiSW.

²⁵ art. 4 ust. 1 Decyzji 2008/976/WSiSW.

²⁶ Art. 5 decyzji 2008/976/WSiSW.

raz w roku w zależności od potrzeb członków sieci. Takie spotkanie zwoływane jest przez przedstawiciela państwa, które aktualnie przewodniczy Radzie.

Trzecia forma to stałe dostarczanie informacji prawnych i praktycznych lokalnym organom sądowym oraz punktom kontaktowym i lokalnym organom sądowym pozostałych państw członkowskich. Informacje te mają wspomagać wskazane podmioty m.in. w przygotowaniu wniosków o współpracę sądową lub usprawnić współpracę sądową w szerokim znaczeniu. Współpracują z Europejką siecią szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości oraz uczestniczą w organizacji szkoleń na temat współpracy sądowej dla właściwych organów w swoim państwie powołania.

Odrębna kategorią informacji dostarczanych są te, które przekazuje sam sekretariat ES. Obejmują one: pełne dane punktów kontaktowych w każdym państwie członkowskim, z uwzględnieniem ich obowiązków na szczeblu krajowym; narzędzie informatyczne pozwalające organowi wnioskującemu lub wydającemu danego państwa członkowskiego ustalić, jaki organ w innym państwie członkowskim jest organem właściwym do przyjęcia i wykonania wniosku oraz orzeczeń w sprawie współpracy sądowej; zwięzłe prawne i praktyczne informacje dotyczące systemów sądowych i proceduralnych w państwach członkowskich oraz teksty odpowiednich aktów prawnych zaś w odniesieniu do wiążących umów międzynarodowych teksty oświadczeń i zastrzeżeń²⁷.

²⁷ Art. 7 Decyzji 2008/976/WSiSW.

3. Narzędzia telekomunikacyjne EJNI

Przepływ informacji w ramach EJNI wykonywany jest za pomocą narzędzia telekomunikacyjnego, które obejmuje stronę EJNI oraz połączenia telekomunikacyjne.

Po pierwsze utworzona została strona EJNI²⁸, za prowadzenie której odpowiada sekretariat. Stanowi ona źródło wielu cennych informacji z perspektywy szeroko rozumianej praktyki i prawa państw uczestniczących w EJNI.

Po pierwsze w ramach tzw. *kompedium* zawiera informacje wspomagające sądy krajowe w zakresie redagowania wniosków o współpracę sądową w takich sprawach jak: europejski nakaz dochodzeniowy i europejski nakaz sądowy. Ponadto pomaga praktykom: w wypełnieniu formularza wniosku, tym samym zapewniając wprowadzenie wszystkich wymaganych informacji; w importowaniu danych teleadresowych właściwego organu wykonującego nakaz; w dodaniu logo i urzędowego adresu instytucji (organu) sporządzającej wniosek²⁹. Należy również podkreślić, że wymagane formularze dostępne są w każdym z języków urzędowych UE. EJNI obejmuje swoim zakresem współpracę nie tylko wewnątrz UE, ale również podmiotami zewnętrznymi wybrane państwa trzecie: państwa stowarzyszone (Szwajcaria, Norwegia, Lichtenstein); państwa kandydujące (Islandia, Macedonia, Turcja, Czarnogóra)³⁰. Konsekwentnie dział kompedium podzielony został na trzy rozdziały. Pierwszy zawiera wzory wniosków kierowanych do państw członkowskich, drugi do Norwegii i trzeci do państw spoza UE³¹.

Druga grupa wskazówek określana jako *Fiches Belges* zawiera informacje, które umożliwiają dostęp do praktycznych danych dotyczących szczególnego zestawu środków dostępnych w ramach współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych. Wykorzystanie wskazanego działu umożliwia weryfikację, czy określony środek jest stosowany w danym państwie; dostosowanie języka w jakim należy przygotować wniosek o współpracę sądową; upewnienie się co do treści wymaganych we wniosku oraz porównać

²⁸ https://e-justice.europa.eu/524/PL/european_judicial_network_in_criminal_matters (dostęp z dnia 10.10.2023r).

²⁹ <https://e-justice.europa.eu/526/PL/compendium> (dostęp z dnia 20.11.2023).

³⁰ K. Naszczyńska, Rola Eurojust i Europejskiej Sieci Sądowej (EJNI) we współpracy sądowej w sprawach karnych, IUSTITIA 2013, nr 1, s. 5.

³¹ Tamże.

środki między dwoma państwami. W ramach Fiches Belges środki podzielone zostały według 10 kategorii (kontrola i utrwalanie rozmów; agenci i informatorzy – infiltracja; oględziny, przeszukanie osoby i ocena biegłego; dokumenty – gromadzenie; mienie – zajęcie, przepadek i naprawienie szkody; pomieszczenia i inne miejsca – przeszukanie; świadkowie, pokrzywdzeni, podejrzani – wezwanie do stawienia i przesłuchanie; operacje transgraniczne; szczególne środki na podstawie instrumentów wzajemnego uznawania; przekazanie postępowania³².

W ramach zakładki poświęconej współpracy z państwami spoza UE zainteresowany sąd ma dostęp online do danych kontaktowych członków sieci sądowych i punktów kontaktowych w państwach spoza UE. Punkty kontaktowe europejskiej sieci sądowej mogą zatem wspomagać organy krajowe, gdy zajdzie potrzeba współpracy z państwami i podmiotami spoza UE³³.

Istotne znaczenie posiada kategoria Atlas, która pomaga w wyszukiwaniu właściwych organów, do których należy się zwrócić z wnioskiem o współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych. Organy mogą być różne w zależności od rodzaju przestępstwa, etapu postępowania czy podstawy prawnej danego czynu karalnego³⁴.

Strona zawiera również Bibliotekę sądową umożliwiającą dostęp do aktów prawnych: z zakresu współpracy sądowej realizowanej na poziomie Unii Europejskiej; dotyczących poszczególnych dziedzin przestępczości zwalczanej przez Unię Europejską; aktów prawa procesowego przyjętych przez Unię Europejską oraz traktatów UE z państwami trzecimi z zakresu współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych³⁵.

Połączenia telekomunikacyjne są bezpośrednio związane z pracą operacyjną punktów kontaktowych. Konsekwentnie utworzone zostało bezpieczne połączenie telekomunikacyjne.

³² https://e-justice.europa.eu/528/PL/fiches_belges (dostęp z dnia 20.11.2023).

³³ https://e-justice.europa.eu/527/PL/cooperation_with_noneu_countries_and_judicial_networks (dostęp z dnia 20.11.2023).

³⁴ https://e-justice.europa.eu/530/PL/judicial_atlas_in_criminal_matters (dostęp z dnia 20.11.2023).

³⁵ https://e-justice.europa.eu/548/PL/judicial_library (dostęp z dnia 20.11.2023).

4. Relacje między EJNI a Eurojust

Europejska Sieć Sądowa współpracuje z takimi organami i sieciami jak: Iberoamerykańska Sieć Współpracy Sądowej w Sprawach Cywilnych i Karnych (*ang.* Iberoamerican Network of Judicial Cooperation in Civil and Criminal Matters), CNCP, czyli Sieć Punktów Kontaktowych Wspólnoty Narodów (*ang.* Commonwealth Network of Contact Points), RJCPLP, czyli Sieć Międzynarodowej Współpracy Sądowej Krajów Portugalskojęzycznych (*ang.* Network of judicial international cooperation of the Portuguese speaking countries [Rede Judiciária da CPLP]), Regionalna Platforma Sądowa Krajów SAHEL-u (*ang.* Judicial Regional Platform of Sahel countries), czy WBNP, czyli Sieć Prokuratorów Zachodnich Bałkanów (*ang.* Prosecutors` Network of the Western Balkans)³⁶.

Jednak, jak zaznaczono powyżej jest ona w sposób szczególny związana z Eurojust'em. Zgodnie z brzmieniem art. 85 ust. 1 lit. c TFUE³⁷ zadania Eurojust obejmują m.in. „wzmocnienie współpracy sądowej, w tym przez rozstrzygnięcie sporów o właściwość i ścisłą współpracę z Europejską Siecią Sądową”. Decyzja 2008/976/WSiSW również odwołuje się wprost do relacji między obydwoma podmiotami. Stanowi, że „utrzymują one uprzywilejowane stosunki, które oparte są na konsultacji i komplementarności w szczególności jeżeli chodzi o stosunki między punktami kontaktowymi państwa członkowskiego, przedstawicielem krajowym Eurojust tego samego państwa członkowskiego oraz korespondentami krajowymi Europejskiej Sieci Sądowej i Eurojust”³⁸. EJNI jest odrębną i samodzielną jednostką, która w ramach wzajemnej współpracy udostępnia Eurojustowi scentralizowane informacje oraz zabezpiecza połączenia telekomunikacyjne. W sytuacji, gdy Eurojust posiada lepsze możliwości rozwiązania danej sprawy niż EJNI, jej punkt kontaktowy powiadamia o tym Eurojust. Ponadto przedstawiciele krajowi Eurojustu mogą uczestniczyć w spotkaniach EJNI na jej zaproszenie³⁹. Podobnie łącznicy EJNI mogą uczestniczyć w spotkaniach tej ostatniej. Należy również podkreślić, że obecnie zgodnie z postanowieniami art. 11 decyzji 976/WSiSW nastąpiło połączenie organizacyjne obydwu podmiotów. Sekretariat EJNI stanowi część sekretariatu Eurojustu i mieści się w Hadze (pierwotnie wchodził w strukturę

³⁶ <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/europejska-siec-sadowa> (dostęp z dnia 20.11.2023).

³⁷ Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 2016 C 202.

³⁸ Art. 10 decyzji 2008/976/WSiSW.

³⁹ Art. 10 ust. 1 lit. a-c decyzji 2008/976/WSiSW.

sekretariatu Generalnego Rady). Konsekwentnie przepisy dotyczące personelu Eurojust mają zastosowanie do osób zatrudnionych w sekretariacie EJM.⁴⁰

Jak zaznaczono działalność obydwu podmiotów koncentruje się na jednym wspólnym obszarze „wzmacnianiu współpracy sądowej” jednakże należy zauważyć, że role obydwu są odmienne. EJM jest postrzegana głównie z perspektywy krajowej i zaangażowana w działalność dwustronną pomiędzy państwami podczas gdy Eurojust ukierunkowany jest na współpracę wielostronną i koordynowanie postępowań o charakterze międzynarodowym.

⁴⁰ A. Grzelak, Komentarz do art. 85 TFUE, w: A. Wróbel, Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komentarz, T I, Warszawa 2012, s/ 1255.

Wnioski

Europejska Sieć Sądowa w sprawach karnych stanowi dopełnienie instytucjonalnych rozwiązań umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Ze względu na przedmiot działań ułatwia realizację kluczowych dla niej instrumentów jak: Europejski Nakaz Aresztowania czy Europejski Nakaz Dochodzeniowy. Ukierunkowana jest ona na praktyczny wymiar współpracy dwustronnej. Stałe wsparcie ze strony punktów kontaktowych oraz wspólne koordynowanie procesu doksztalcania sędziów krajowych znaczenie podwyższa zdolność wymiaru sprawiedliwości do sprawnego i skutecznego stosowania prawa w prawach transgranicznych.

EJN stawi platformę współpracy między sądami ułatwiającą dostęp do informacji o charakterze praktycznym tj. np. ustalenie organu właściwego do wykonania ENA lub innego orzeczenia podlegającego wzajemnemu uznaniu, pozyskanie danych na temat stanu realizacji ENA lub orzeczenia.

Bardzo duże znaczenie odgrywa strona EJN koordynowana przez sekretariat, która stanowi swoisty przewodnik ułatwiający przepływ dokumentów oraz ich prawidłowe przygotowanie zgodne z wymogami każdego z państw stron a więc nie tylko państw członkowskich, ale również państw trzecich, które uczestniczą w sieci.

Bibliografia

Źródła Prawa Unii Europejskiej

Prawo pierwotne:

1. Traktat o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE 1992 C 191
2. Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE1997 C 340
3. Traktat o Unii Europejskiej, Dz.U. UE 2016 C 202
4. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz.U. UE 2016 C 202

Prawo wtórne:

1. Wspólne działanie przyjęte przez Radę na mocy art. K3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie utworzenie Europejskiej Sieci Sądowej, 98/428/WSiSW , Dz.U.UE L z dnia 7 lipca 1998 r.
2. Decyzja Rady z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, (Dz. Urz UE 2002, L 63)
3. Decyzja Rady 2008/976/WSiSW przyjęta 16 grudnia 2008 r. w sprawie Europejskiej Sieci Sądowej, Dz. Urz. UE 2008 L 348. (dalej decyzja 2008/976/WSiSW).
4. Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej, (Dz.Urz. UE 2017 L 283).
5. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylecia decyzji Rady 2002/187/WSiSW, Dz.U. 2018 L 295.

Wyroki Trybunału Sprawiedliwości:

1. Wyrok TS z dnia 2.02.1977 r., w sprawie C 50/76 Amsterdam Bulb, ECLI:EU:C:1977:13.
2. Wyrok TS z dnia 11.11.1981r., w sprawie C 203/80 Casati, ECLI:EU:C:1981:261;
3. Wyrok TS z dnia 19.01.1999r., w sprawie C 348/96 Calfa, ECLI:EU:C:1999:6.

4. Wyrok TS z dnia 16.06.2005 r., w sprawie C 105/03 Pupino, ECLI:EU:C:2005:386.

Literatura:

1. Grzelak A., Eurojust i jego miejsce w europejskiej współpracy sądowej, PiP 2003, z.4.
2. Grzelak A., komentarz do art. 83 TFUE, [w:] A. Wróbel (red.), Komentarz do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, T I, Warszawa 2012, s. 1223.
3. Grzelak A., Komentarz do art. 85 TFUE, w: A. Wróbel, Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komentarz, T I, Warszawa 2012, s/ 1255.
4. Naszczyńska K., Rola Eurojust i Europejskiej Sieci Sądowej (EJN) we współpracy sądowej w sprawach karnych, IUSTITIA 2013, nr 1, s. 5.
5. Ostropolski T., Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, w: J. Barcz, Współpraca sądowa w sprawach cywilnych, karnych i współpraca policyjna, System prawa Unii Europejskiej, T. 8, Warszawa 2021, s. 255.
6. Tosik A., Europejska Sieć Sądowa jako element unijnej współpracy sądowej w sprawach karnych, Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego 2009, T. 25, nr 3165

Netografia:

1. A. Parol, Współpraca agencji siłowych Unii Europejskiej w obszarze działań operacyjnych, https://efektywne-prawo.org.pl/wp-content/uploads/2022/02/Wspolpraca_agencji_silowych_Unii_Europejskiej_w_obszarze_dzialan_operacyjnych_dr_A.Parol_E.pdf (dostęp z dnia 20.11.2023), .
2. <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks> (dostęp z dnia 20.11.2023).
3. https://e-justice.europa.eu/431/PL/about_the_network (dostęp z dnia 2.12.2023 r.).
4. <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/europejska-siec-sadowa> (dostęp z dnia 20.11.2023).
5. https://e-justice.europa.eu/524/PL/european_judicial_network_in_criminal_matters (dostęp z dnia 10.10.2023r).
6. <https://e-justice.europa.eu/526/PL/compendium> (dostęp z dnia 20.11.2023).
7. https://e-justice.europa.eu/528/PL/fiches_belges (dostęp z dnia 20.11.2023).

8. https://e-justice.europa.eu/527/PL/cooperation_with_noneu_countries_and_judicial_networks (dostęp z dnia 20.11.2023).
9. https://e-justice.europa.eu/530/PL/judicial_atlas_in_criminal_matters (dostęp z dnia 20.11.2023).
10. https://e-justice.europa.eu/548/PL/judicial_library (dostęp z dnia 20.11.2023).
11. <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/europejska-siec-sadowa> (dostęp z dnia 20.11.2023).